

Magiczny
Kraków

Festiwal Conrada, czyli tydzień z literaturą

2019-10-24

11. Festiwal Conrada w pełni. Wśród setki znakomitych twórców, którzy do 27 października pojawili i pojawią się jeszcze w Krakowie są m.in.: Almudena Grandes, Chimamanda Ngozi Adichie, Didier Eribon, Jacek Dukaj, Jáchym Topol, Mariusz Szczygieł, Serhij Żadan, Dmitrij Bykow i Zyta Rudzka. W sobotę, 26 października, gościem specjalnym festiwalu będzie noblistka Olga Tokarczuk.

– Śmiało można powiedzieć, że raz do roku na jeden tydzień Kraków staje się nie tylko literacką stolicą Polski, ale także jednym z najważniejszych miast na literackiej mapie świata. Zauważyli to także twórcy międzynarodowego programu Europe for Festivals, Festivals for Europe, którzy zaliczyli organizowany w Krakowie Festiwal Conrada do grona 24 najlepszych europejskich festiwali. To ogromny zaszczyt! – mówi prezydent Krakowa Jacek Majchrowski. – Jest to zasługa gości wydarzenia – pisarek i pisarzy, którzy chcą tu przyjeżdżać i chcą opowiadać o tematach ważkich oraz publiczności, która chce słuchać i zadawać pytania. Festiwal Conrada to obowiązkowa pozycja w jesiennym kalendarzu krakowskich wydarzeń – przekonuje prezydent Majchrowski.

Festiwalowy tydzień, trwający od 21 do 27 października, jest pełen spotkań z autorami, debat i lekcji czytania. Wszystko pod hasłem „Rzeczywistości”. – W tym roku postanowiliśmy dotrzeć do samego centrum naszej fascynacji literaturą. Do tej pory staraliśmy się pokazywać, jak o rzeczywistości mówić. Teraz postaramy się, dzięki naszym autorom i naszym czytelnikom, powiedzieć czym jest literatura jako rzeczywistość, albo dokładniej: jak rzeczywistość się staje dzięki literaturze. Jeszcze dokładniej: jak literatura wysławia różne rzeczywistości – tłumaczy Michał Paweł Markowski, dyrektor artystyczny festiwalu.

– Każdy festiwalowy dzień ma przypisany odmienny temat: rzeczy, słowa, obrazy, idee, relacje, miejsca i postaci. Pojęcia te odnoszą się do najważniejszych według nas elementów rzeczywistości. Myślimy o nich również jako o pasmach, które przenikają się i zarazem łączą ze sobą różne światy. Na przykład rzeczy rozumiemy jako materialną podstawę istnienia, ale też sedno naszego doświadczenia emocjonalnego, a wreszcie jako wytwory języka, za pomocą którego mówimy i snujemy opowieści. Miejsca to dla nas pewne punkty w rzeczywistości, a także toposy literackie” – dodaje Grzegorz Jankowicz, dyrektor programowy festiwalu.

Tegoroczny festiwal udowadnia, jak literatura, dzięki dostępnym sobie środkom, tworzy różne rzeczywistości, które rozmawiają ze sobą, spierają się lub walczą. A okazji ku temu będzie wiele. Program główny wydarzenia składa się bowiem z kilkudziesięciu spotkań autorskich, debat i lekcji czytania. Już pierwszego dnia spotkaliśmy się z autorką jednych z najbardziej znanych na świecie i najczęściej tłumaczonych dzieł współczesnej literatury hiszpańskiej – Almudena Grandes. Podczas panelu „W oku cyklonu” słuchaliśmy – jak tłumaczy w swoich komentarzach do poszczególnych wydarzeń Grzegorz Jankowicz – o bohaterach Grandes, którzy żyją w czasach kryzysu. Na pozór nic im nie zagraża. Wierzą, że uda im się uniknąć zderzenia z wielką historią, ukryć się przed jej niszczycielskim walcem w jednym z zacisznych domów na przedmieściach. Spokój, który panuje w oku

**Magiczny
Kraków**

cyklonu, łatwo pomylić z bezpieczeństwem, wystarczy jednak, by tornado historii zmieniło kierunek, a wszystko ulegnie zniszczeniu.

Następnego dnia – popołudnie z Zytą Rudzką, która lubi snuć opowieści o ludziach – wymyśla fabuły w taki sposób, by cały czas krążyły wokół osób, a nie miejsc czy rzeczy. Festiwalowy wtorek to także spotkanie z Moną Chollet i Dmitrijem Bykowem. Rozmowę z Chollet o przemocy, do której można się przyzwyczaić nawet w ekstremalnych formach, poprowadziła Kazimiera Szczuka. Razem szukały odpowiedzi na pytania, jak z nią walczyć, jakie środki przeciwko niej przedsięwziąć, jakich słów użyć, by nam nigdy nie spowszedniała. Z Bykowem spotkała się z kolei Małgorzata Nocuń, by pomówić o języku, bez którego nie może się obyć żadna władza. Choć Dymitrij Bykow nie jest politykiem, to dzięki swojej postawie obywatelskiej i celnym satyrycznym komentarzom na temat aktualnej rzeczywistości stał się głosem rosyjskiej opozycji.

Następne dni przyniosą kolejne wielkie literackie nazwiska, jak Charlotte Gordon. Jej najnowsza książka „Buntowniczkini. Niezwykłe życie Mary Wollstonecraft i jej córki Mary Shelley” zdobyła w 2016 roku nagrodę National Book Critics Circle Award. Heroiczna i bezkompromisowa walka obu bohaterek miała na celu upodmiotowienie kobiet i wywalczenie dla nich praw należnych każdemu. Czy ich dziedzictwo jest wciąż inspirujące dla współczesnych ruchów emancypacyjnych?

Ważnym punktem programu jest spotkanie z Jáchymem Topolem. W swych powieściach Topol stwarza alternatywne światy, które na pozór nie mają z naszym nic wspólnego. Wystarczy jednak przyjrzeć się uważnie bohaterom, ich motywacjom i przerysowanym gestom, by odkryć podskórne podobieństwo obu sfer: tej realnej, do której przywykliśmy, i tej fikcyjnej, która proponuje nam poznawczy odwyk. O historii ucieczki, którą ma na swym koncie wielu z nas, opowie Didier Eribon – francuski socjolog i filozof, autor między innymi biografii Michela Foucaulta.

Jednym z kończących festiwal wydarzeń będzie spotkanie z Chimamandą Ngozi Adichie. Jej powieść „Fioletowy hibiskus” (2003) była nominowana do Orange Prize, zdobyła również Commonwealth Writers' Prize dla najlepszego debiutu. Podczas sobotniego wieczoru poszukamy odpowiedzi na pytania: Na co może sobie pozwolić pisarka/pisarz? Czy literatura jest takim sposobem pisania, za pomocą którego można powiedzieć wszystko? A jeśli nie, to kto powinien wyznaczyć granicę? Kto mógłby zabrać w tej sprawie głos?

Festiwal Conrada odwiedzą też znamienici polscy autorzy. Wśród nich, między innymi, Mariusz Szczygieł, autor reportażu o doświadczeniu braku, Jacek Dukaj, twórca prozy fantastycznej, Anna Cieplak, laureatka Nagrody Conrada w 2017 roku za debiut literacki „Ma być czysto, Leszek Libera, autor „Utopka”, opowieści o patriotyzmie, ludzkich wadach i żądzy władzy oraz Monika Sznajderman, wielokrotnie nagradzana pisarka, która od 1996 roku prowadzi Wydawnictwo Czarne.

Wielbicieli talentu Olgi Tokarczuk będą z kolei mieli wyjątkową okazję spotkać się z noblistką w sobotę, 26 października w ICE Kraków (godz. 15.00), a dzień później zdobyć jej autograf w księgarni Wydawnictwa Literackiego przy ul. Długiej (godz. 10.00)

W ostatnim dniu festiwalu poznamy laureata Nagrody Conrada – najważniejszego w Polsce wyróżnienia dla debutantów literackich w kategorii proza, będącego częścią miejskiego programu wsparcia debutów Krakowa Miasta Literatury UNESCO, wspólnego przedsięwzięcia Miasta Krakowa,

**Magiczny
Kraków**

Krakowskiego Biura Festiwalowego, Instytutu Książki oraz Fundacji „Tygodnika Powszechnego”.

Festiwal Conrada to także wydarzenia towarzyszące, takie jak pasmo filmowe, warsztaty dla dzieci i spotkania branżowe. Ich szczegółowy program ogłosimy już wkrótce. Jednocześnie warto przypomnieć, że równolegle do festiwalu odbywają się Targi Książki w Krakowie – uznawane za jedno z najważniejszych wydarzeń branży księgarskiej w Polsce.

Szczegółowy program pasma głównego dostępny jest na stronie [Festiwalu Conrada](#).